

RONDJE BRABANT

PRESENTTEERT

2022

Het **verhaal van de bibliotheek** moet verteld worden! In de loop van het jaar verschijnen daarom verschillende publicaties.

De bibliotheek is naast haar uitleenfunctie vooral ook een plek waar je kunt ontmoeten en je jezelf kunt ontwikkelen. In deze publicatie vertellen we je meer over hoe bibliotheken een bijdrage leveren aan de persoonlijke ontwikkeling van Brabantse burgers, een leven lang leren én een betere wereld.

Lia Verheijen, manager Programmering & Educatie bij Bibliotheek Veldhoven, en Marjolein Neervens, verantwoordelijk voor de programmering bij bibliotheek Nieuwe Veste, vertellen over de pilot '*Rondje Brabant Presenteert*' die zij in dit kader tussen 2020 en 2022 met negen bibliotheken en Cubiss uitvoerden.

de Bibliotheek

Lia Verheijen

Marjolein Neervens

Hoe bereik je het publiek?

We weten het allemaal nog als de dag van gisteren. Maart 2020: corona. Ook de bibliotheek moest haar deuren sluiten. “Hoe bereik je dan nog je publiek, je leden, niet-leden en de inwoners uit het dorp of de stad?”, vroegen zowel Lia als Marjolein zich af.

Marjolein: “Veel activiteiten vinden fysiek in de bibliotheek plaats, dus we moesten écht even nadenken over hoe we onze activiteiten en dienstverlening door konden laten gaan.”

Eén voordeel: de bibliotheken stonden er niet alleen voor. Ze hadden een gezamenlijke uitdaging.

Inspiratie en kennis delen

Een aantal zuidoost-Brabantse bibliotheken kwam, vóór corona, al ieder kwartaal bij elkaar om inspiratie en kennis uit te wisselen rondom programmering. Lia: “Dan gaat het bijvoorbeeld over de invulling van de Kinderboekenweek, de inzet van vrijwilligers of activiteiten rondom NL leest. Het is fijn om te horen welke ideeën een andere bibliotheek heeft en hoe zij dingen aanpakken”. Door corona werd dit contact geïntensiveerd én het netwerk werd groter, vertelt Lia: “Steeds meer Brabantse bibliotheken sloten zich bij onze inspiratiebijeenkomsten aan. Om van elkaar te horen welke oplossingen er al waren bedacht of al bestonden om tijdens corona het publiek te bereiken.”

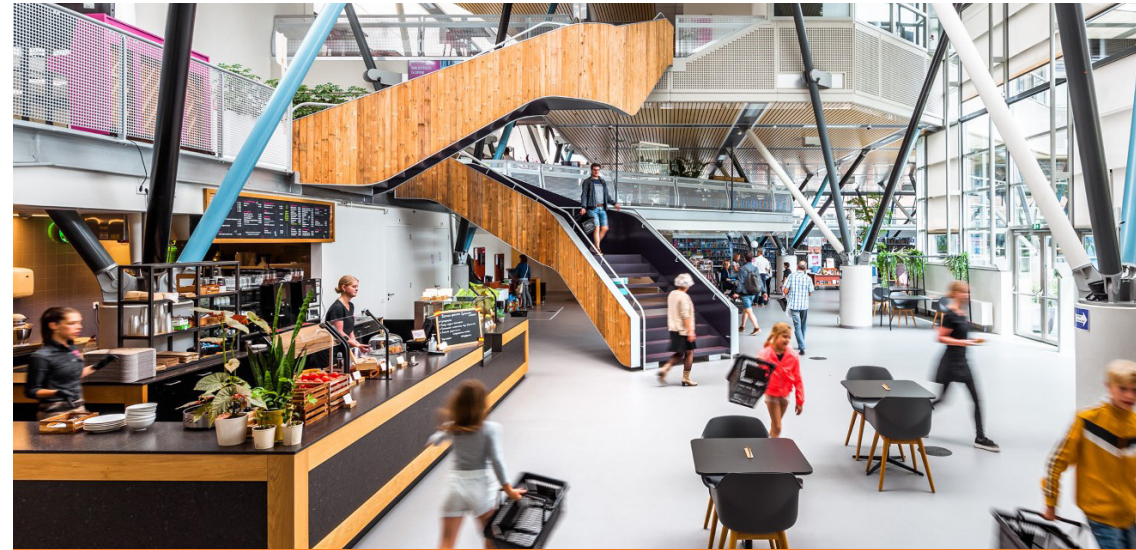
“Veel activiteiten vinden fysiek in de bibliotheek plaats, dus we moesten écht even nadenken over hoe we onze activiteiten en dienstverlening in coronatijd door konden laten gaan.”

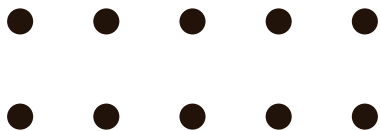
Waar leer jij de taal?

Lia: “Alle bibliotheken waren zoekende in coronatijd en zochten contact met elkaar. Bibliotheek Eindhoven had ervaring met het geven van webinars. Die liepen erg goed, dus zij wilden dit breder uitrollen. We hebben uiteindelijk met negen bibliotheken (Nieuwe Veste, De Kempen, Huis73, Dommeldal, Eindhoven, Helmond-Peel, Heusden, Midden-Brabant en Veldhoven) de koppen bij elkaar gestoken. We bekeken de mogelijkheden voor een gezamenlijk online programma en om gezamenlijk te investeren in bijvoorbeeld software. En we deelden ideeën over een gezamenlijk online programma. Na een maand vond de eerste online activiteit plaats met maar liefst 150 deelnemers. Er volgden nog enkele online activiteiten, de zogenaamde Webinars on Tour, variërend van een lezing over Design thinking tot een boekpresentatie. Deze werden zowel gratis als betaald aangeboden. “We misten echter nog een rode draad of thema”, vertelt Lia. “We wilden meer één gezamenlijk doel nastreven, waarbij we de verbinding konden leggen

met de collectie. Zo kwamen we op het idee om de webinars te koppelen aan de Sustainable Development Goals. En zo ontstond Rondje Brabant Presenteert.” Ook Cubiss sloot zich in dit stadium aan bij de pilot.

“We wilden meer één gezamenlijk doel nastreven, waarbij we de verbinding konden leggen met de collectie.”

Sustainable Development Goals

In 2015 hebben de Verenigde Naties 17 doelen (Sustainable Development Goals, SDGs) vastgesteld om van de wereld een betere plek te maken in 2030. Die doelen vormen een kompas om uitdagingen aan te gaan op het gebied van armoede, de kwaliteit van het onderwijs, betaalbare en duurzame energie, de klimaatcrisis, corona, ongelijkheid en nog veel meer. Ook de bibliotheek speelt hierin een belangrijke rol.

De bibliotheek stelt namelijk haar huiskamer open voor iedereen die een bijdrage wil leveren aan de realisatie van deze Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Bibliotheken zijn tenslotte maatschappelijk betrokken instellingen, die streven naar goed geïnformeerde burgers, gelijke kansen voor iedereen en zorg voor de wereld van morgen. Dankzij hun functie als informatiepunt en plek van ontmoeting en debat kunnen zij een grote rol spelen in de

bewustwording van de SDG's en samen met bezoekers, leden en partners streven naar het bereiken van deze doelen.

Rondje Brabant Presenteert

Het huiskamer openstellen kon de bibliotheek tijdelijk even niet.

Marjolein: “Maar online konden we wel in de huiskamers van geïnteresseerden komen.”

Elke derde woensdag van de maand nodigde één van de deelnemende Brabantse bibliotheken een interessante spreker uit. Een spreker die gespecialiseerd is in een onderwerp dat relevant en actueel is met betrekking tot de snel veranderende samenleving en een relatie heeft met één of meer Sustainable Development Goals. Zo kwamen onder andere historicus Maarten van Rossum, klimaatwetenschapper Bart Verheggen, professor en historicus James Kennedy, Teun van de Keuken van de Keuringsdienst van Waarde (KRO-NCRV) en schrijfster Eva Rovers aan het woord.

Maarten van Rossum te gast

Theo Verbruggen, radio- en televisieverslaggever, werd de vaste interviewer. Hij daagde elke spreker uit de diepte in te gaan en antwoord te geven op een aantal vragen over bijvoorbeeld het milieu, mensen en cultuur. Elke maand op een andere locatie in Brabant, met ruimte voor een klein live publiek (als de coronamaatregelen het toelieten) en een livestream. Elke aflevering startte - tenzij anders aangegeven - om 20.00 uur en eindigde om 21.30 uur.

Op 16 februari 2022 stond schrijfster Eva Rovers centraal. De laatste jaren schrijft zij hoofdzakelijk over de urgentie van de klimaatcrisis en de manieren waarop gewone mensen uitzonderlijke maatschappelijke veranderingen kunnen bewerkstelligen. Zij ziet hierbij een belangrijke rol weggelegd voor burgerberaden. In de Tegenlicht-uitzending '**Top der Onmisbaren**' legt ze uit hoe burgerberaden boze burgers veranderen in betrokken burgers. Samen met Denker des Vaderlands Daan Roovers publiceerde ze hierover ook een opiniestuk in **NRC**.

“Zij heeft mij aan het denken gezet. Die vorm van burgerberaad kan voor bepaalde dilemma’s in de maatschappij heel goed werken”, denkt Lonneke Jans, adviseur bij Cubiss en online bezoeker van deze avond. Lonneke maakte ook onderdeel uit van de werkgroep Rondje Brabant Presenteert. “De lezing inspireerde mij om mezelf verder te verdiepen in burgerberaden, maar ook om vanuit Cubiss bibliotheken te informeren en inspireren over wat een burgerberaad is. En wat de rol van de bibliotheek hierin kan zijn.”

Koppeling met de collectie

De spreker leverde titels aan van boeken die geïnspireerd hadden of een boek dat diegene zelf geschreven had.

Daar werd de spreker op bevraagd.

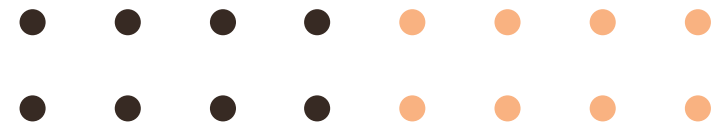
De bibliotheekvestiging speelde lokaal in op de thema's en onderwerpen die tijdens de activiteit werden besproken door bijvoorbeeld het inrichten van thematafels, het uitbreiden van de collectie met relevante materialen en het geven van boekentips. Het publiek mocht online en vanuit de zaal na de pauze vragen stellen.

Vaste muzikant Tycho Nomes speelde bij binnenkomst, in de pauze en afsluitend muziek, die vooraf met de spreker werd afgestemd. In totaal werden 13 avonden voorbereid.

Draagkracht vergroten

“Als individuele bibliotheek heb je niet de capaciteit om 13 avonden te organiseren, met een professionele interviewer, een mediabedrijf die de stream verzorgt en iemand die de impact achteraf meet bij het publiek. Dat zou te veel uren, mankracht en geld kosten. Door samen op te trekken, maak je gebruik van de schaalgrootte van de bibliotheken. De (financiële) draagkracht is groter. Samen weten we een professioneel programma neer te zetten. Je kunt een breder aanbod bieden, je bereikt een groter publiek en de lezingen zijn van hoge kwaliteit doordat je grotere namen/sprekers kunt aantrekken. De impact is gewoon groter”, licht Marjolein toe.

“Door samen op te trekken, maak je gebruik van de schaalgrootte van de bibliotheken.”

Persoonlijke ontwikkeling

“Het doel van het project was het vergroten van de persoonlijke ontwikkeling van de inwoners van Noord-Brabant door een leven lang leren. Ze komen op een laagdrempelige manier in aanraking met interessante, actuele onderwerpen, literatuur en sprekers. We wilden de leden, bezoekers en vooral ook niet-leden inspireren rondom een maatschappelijk thema. Ze prikkelen, zodat ze erover na gaan denken. We wilden ze verschillende perspectieven bieden, hun blik verbreden en inzicht geven in hoe ze zelf een bijdrage kunnen leveren aan een betere wereld”.

Lonneke Jans, adviseur bij Cubiss

Wat hebben we bereikt?

Lia blikt kritisch terug: “Sommige avonden konden niet doorgaan vanwege coronamaatregelen. We hebben 6 van de beoogde 13 activiteiten uit kunnen voeren. Wat we voor ogen hadden, hebben we gedaan, alleen de bezoekerscijfers hadden we hoger ingeschat.

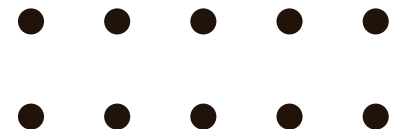
We hadden zo’n 220 bezoekers per avond ingeschat, maar het varieerde van 15 tot 250 (online) bezoekers en alles daar tussenin. Van jongvolwassenen tot senioren. Soms terugkerende bezoekers, maar vooral veel nieuwe. Mensen binden aan de gehele ‘reeks’ rondom een thema, zoals we bedacht hadden, verspreid over verschillende locaties in Brabant, heeft niet gewerkt. Mensen komen puur op een voor hen interessante naam of onderwerp af en gingen niet voor de hele reeks.”

Marjolein: “Uit de evaluatie is duidelijk geworden dat sommige thema’s zich beter lenen voor de stad dan voor het platteland. Zo was het onderwerp ‘Fashion’ geprogrammeerd bij Bibliotheek De Kempen. Wellicht

was de interesse groter geweest als we dit onderwerp hadden geprogrammeerd in ‘s-Hertogenbosch, Breda, Tilburg of Eindhoven. Het onderwerp moet dus goed aansluiten bij de doelgroep en lokale behoeftes.

De verschillen tussen bibliotheken zijn groot. We trekken niet dezelfde bezoekers. Ook de spreker moet een bepaalde bekendheid hebben in die streek. Er moet een goede balans zijn tussen een grote naam en de grootte/locatie van de bibliotheek, in relatie tot de SDG.”

“De verschillen tussen bibliotheken zijn groot. We trekken niet dezelfde bezoekers.”

Hanne Delbaere heeft voor Rondje Brabant Presenteert onderzoek gedaan naar de ervaringen. Je ziet in dit leuke [filmpje](#) onder andere delen van de lezing van en het interview met historicus Maarten van Rossum. Ook stelt ze vragen aan Theo Verbruggen, radio- en televisieverslaggever. Een mooie impressie van Rondje Brabant Presenteert.

Communicatie

Marjolein: “Het programma was inhoudelijk goed, de sprekers waren zeer deskundig op hun gebied. De thema’s en de sprekers pasten bij de beoogde doelgroep, maar we hebben ze niet allemaal bereikt. Ondanks de goede samenwerking ook op communicatief gebied.” Marjolein maakte onderdeel uit van de werkgroep communicatie en legt uit dat er een communicatie toolkit beschikbaar was voor de bibliotheken met flyers, persberichten, social media posts en beeldmateriaal. “De organiserende bibliotheek bracht de lokale media op de hoogte. Er werden banners in de bibliotheek gezet als presentatie bij de collectie. Er werd een Facebook evenement aangemaakt. En gezamenlijk pakten we de promotie van de bijeenkomst op via de nieuwsbrieven en social media kanalen van de bibliotheken.” Uit de evaluatie bleek dat de koppeling tussen Rondje Brabant Presenteert en de bibliotheek niet altijd duidelijk was. Marjolein verklaart dat: “We hebben gekozen voor een eigen beeldmerk, maar achteraf gezien was het beter geweest om het logo van de bibliotheek toe te voegen

aan de communicatie om de link met de bibliotheek te benadrukken.” Rondje Brabant Presenteert heeft in ieder geval de positie van de bibliotheek in het kader van Persoonlijke Ontwikkeling versterkt.

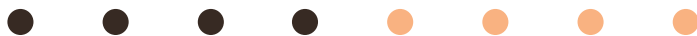
Hoe gaat Rondje Brabant Presenteert verder?

Vanwege corona moest het programma regelmatig worden aangepast en/of verzet waardoor er nog geen continuïteit heeft kunnen ontstaan. Ondanks dat de pilot officieel nog niet is afgerond, trappen de bibliotheken op de rem. “Rondje Brabant heeft nog niet de impact waarop we hadden gehoopt. Dan moet je ook kritisch durven zijn. De kosten zijn dan in verhouding te hoog, dus het moet anders. De samenwerking willen we zeker wel voortzetten. Die vinden we allemaal erg waardevol. We willen zelfs meer Brabantse bibliotheken enthousiasmeren en betrekken, want samenwerken op programmeren willen we blijven doen, maar wel op een andere manier. Theek5, NOBB en CultuurPuntAltena hebben zich, naast de negen bibliotheken en Cubiss, ook aangesloten. We gaan in november opnieuw samen

brainstormen over aanpassingen van het concept, zodat we in de toekomst kunnen zorgen voor meer continuïteit, meer bezoekers en meer impact. Op weg naar een betere wereld in 2030”, aldus Marjolein en Lia.

“We willen zelfs meer Brabantse bibliotheken enthousiasmeren en betrekken, want samenwerken op programmeren willen we blijven doen, maar wel op een andere manier.”

Zit jouw bibliotheek nog niet aan tafel en wil je ook meedenken over de toekomst van óf een variant op Rondje Brabant Presenteert, laat het weten aan [Lonneke Jans](#), adviseur bij Cubiss. Lees meer over deze pilot op de website van [Rondje Brabant Presenteert](#).

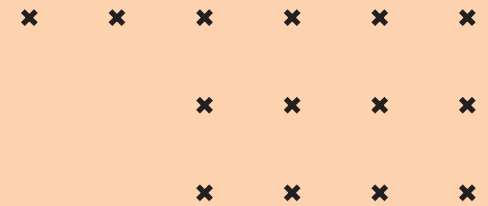

de Bibliotheek

RONDJE BRABANT PRESENTEERT

Colofon:

Deze publicatie is tot stand gekomen binnen het project *Leven Lang Ontwikkelen*. Het is de derde in een reeks waarin verschillende belanghebbenden 'het verhaal van de bibliotheek' vertellen.

© Cubiss, december 2022

Provincie Noord-Brabant

